

S.Andreas - 24ste Zondag door het Jaar - 13 sept. 2015

Lijden omwille van het Koninkrijk.

Inleiding:

Het evangelie is een blijde boodschap; Jezus gaat immers voor het Rijk Gods, een mooie wereld. Maar hoe is dat in God's naam toch te rijmen met lijden en dood, waar Hij het over heeft vandaag met zijn intimi. Het wordt een felle discussie. Petrus neemt Hem apart en zegt: Daar komt niks van in; wij zijn er ook nog. Luister hoe Jezus daarop reageert. Het gaat blijkbaar ergens over.

Preek:

Jezelf inzetten voor een mooie wereld is een heikele onderneming. Je maakt jezelf kwetsbaar, je wordt in een kwaad daglicht gesteld, en in het uiterste geval ben je je leven niet meer zeker. Jezus heeft dit aan de lijve ervaren. En Hij wil dat ook zijn leerlingen begrijpen, dat het zó werkt, want zij moeten immers zijn boodschap verder dragen. Daarom neemt Hij hen apart en legt het hun uit; letterlijk zegt Hij tot hen in het evangelie vandaag: 'De Mensenzoon (hijzelf dus) moet veel lijden en ter dood gebracht worden'. Hij komt er drie keer op terug.

Ik wil een enkel voorbeeld noemen om dit te laten zien. De 42 jarige zwarte naaister Rosa Parks werd in 1955 in Montgomery in Alabama gesommeerd om haar plaats in de bus af te staan aan een blanke. Zij weigerde, werd door de politie uit de bus gehaald en verdween in de gevangenis. "Ik was niet alleen moe van mijn werk", schreef zij later in haar herinneringen, "ik was het vooral zat om zo onwaardig behandeld te worden." Maarten L. King nam het toen voor haar op; dit was het begin van de strijd tegen discriminatie van de zwarten in Amerika. Ook hij raakte in de gevangenis; hij en zijn vrouw Coretta kregen talloze dreigbrieven en telefoontjes - "vuile nikker, we weten je wel te vinden, je gaat eraan" - in 1968 werd hij dood geschoten.

Ik kan andere hedendaagse heiligen noemen, die ervaren hebben dat inzet voor een rechtvaardige wereld riskant is. Bisschop Romero heeft geknokt voor menswaardig leven van de arme mensen in El Salvador; hij werd in 1980 vermoord door een handlanger van een grootgrondbezitter. Nelson Mandela heeft geknokt tegen de apartheid in Zuid Afrika; hij heeft meer dan 25 jaar gevangen gezeten. Ken Saro Wiwa verzette zich tegen de olievervuiling door Shell in Nigeria; hij werd op 10 november 1995, na een schijnproces, opgehangen. Maar ook wijzelf ervaren in ons eigen leven, dat het zó werkt. Vaak, als je opkomt voor de waarheid en voor de waardigheid van een medemens, krijg je modder over je heen. Dan moet je sterk staan, zegt Jesaia in de eerste lezing en niet terugdeinzen.

Maar kunt U zich de reactie van Petrus indenken? Een mooie nieuwe wereld in het vooruitzicht stellen en dan praten van lijden/dood als de weg ernaar toe. Hij neemt Jezus apart om Hem daarop aan te spreken, maar Jezus geeft geen krimp. Zijn leerlingen zullen dit moeten begrijpen en incalculeren in hun leven. 'Als iemand achter Mij aan wil komen, laat hij dan zijn kruis opnemen en mij volgen.'

Wat is dat voor een kruis dat je dan op je neemt? Hoe moet ik dat verstaan? Vaak werd 'kruis' verstaan als 'offers brengen', jezelf iets ontzeggen, jezelf verloochenen. Maar dát is niet wat Jezus bedoelt. Hij heeft nergens geleerd dat wij - als we zijn volgelingen willen zijn - onszelf moeten kastijden. Ook betekent 'kruis' hier niet: lijden zoals ziekte, ouderdom, tegenslag of dood, dat iedereen van ons overkomt. Ik kleiner dit kruis niet, maar het is inherent aan het leven.

Het kruis waar Jezus over spreekt in het evangelie vandaag, is het kruis dat je op je schouders gelegd krijgt als je Hem gaat volgen. Het is het kruis dat je te wachten staat als je je inzet - zoals Hij - voor hen die geen verweer hebben, voor gerechtigheid, voor menselijkheid, voor gelijkwaardigheid van alle mensen. Het is het kruis dat je te wachten staat, als je je verzet tegen onrecht in de wereld.

Jezus wil dat we goed begrijpen, wat ons kán gebeuren, als we die keuzes maken. Dan komen tegenkrachten in werking van mensen, die zich bedreigd voelen, die zich aangesproken voelen door ons gedrag, die hun belangen geschaad zien. Als die tegenkrachten te bedreigend worden voor ons, kan het ons zodanig afschrikken, dat wij terugdeinzen en kiezen voor zelfbehoud. Maar als we moedig overeind blijven in ons verzet tegen onrecht, staat lijden ons te wachten. Het is dát wat Jezus aan zijn leerlingen en aan ons vandaag voorhoudt; Hij is ons daarin voorgegaan. Hij kruipt niet zijn schulp, maar blijft recht overeind, ofschoon Hij weet wat Hem te wachten staat. Hij is niet halverwege omgekeerd, maar is heel de weg tot het uiterste gegaan. Door zó te leven en de dood in de ogen te zien, heeft Hij ons laten zien dat er een uitweg is uit zondigheid en dood. Wie zoals Hij zijn leven op het spel durft te zetten, zal het redden.

Ja, misschien is het ook hoongelach wat mij te wachten staat. De blijde boodschap, die een wereld beoogt van gerechtigheid en vrede, is niet alleen maar een boodschap van lief en aardig zijn voor mekaar. Het gaat om keuzes te maken voor die gerechtigheid, en dat betekent: vaak tegen de stroom in, niet meedoen met de massa. De wereld, waar Jezus over spreekt (zijn koninkrijk), komt er niet, als wij niet op wezenlijke momenten keuzes maken en de gevolgen trotseren. Het is mijn overtuiging dat wij als gemeenschap, als wij op die weg gaan, gaandeweg sterker zullen worden en elkaar zullen sterken. Mogen wij zo'n gemeenschap zijn, kome wat komt.